

TOTI

— NOTICIARI ARANÉS —

ARAN

Numèro: 72

DELUNS

IMPRES POSTAU SENSE ADREÇA

23-X-1.989

CLASSES D'ARANÉS E CATALAN 89-90

Eth Centre de Normalisacion Lingüistica dera Val d'Aran informe:

Toti es interessats en hèr classes d'Aranés e Catalan, quedatz convocadi a ua amassada qu'aurà lòc eth dia 26 d'Octobre, dijaus entàs 7,00 deth vrespe, ena Sedença deth Conselh Comarcal dera Val d'Aran (Còto Saforcada).

Es nivèus entad aquestes classes son es següents:

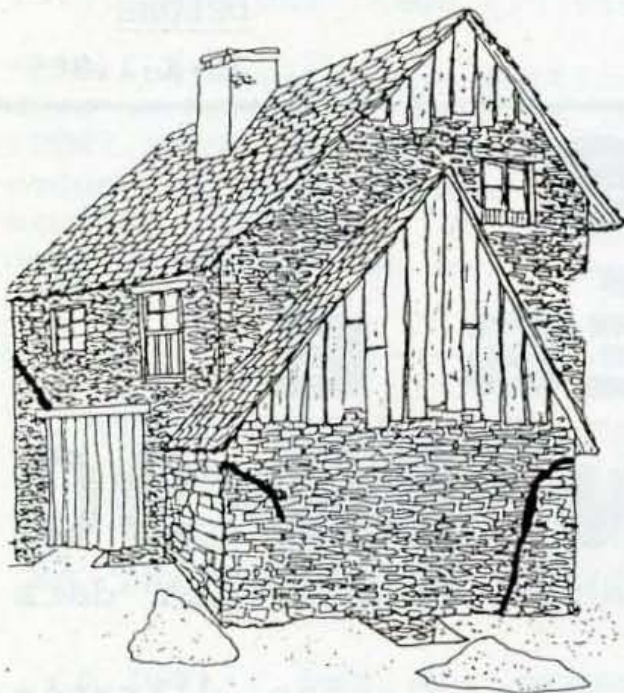
- Nivèu A-1 e A-2. - Aprèner a parlar er aranés.
- Nivèu B. - Aprèner a escriuer er aranés.
- Catalan. - Escrit e orau.

Era vòsta assisténcia ei plan importanta pr' amor que se decidirà es oraris mès convenients e se cau se formaràn es grops segontes aquesti oraris.

Totes aqueres persones que per quinsevolh motiu non poguen assistir ad aquesta amassada e siguen interessades en inscriué-se en curs aurien de trucar tath C.N.L. (64 00 92) abantes deth 31 d'Octobre que serà quan acabarà eth plaç d'inscripcion.

Vos demoram!

**AJUDES DERA DIRECCION
GENERAU D'ARQUITECTURA
E ABITATGE DERA
GENERALITAT DE
CATALUNYA TÀ
REABILITACION DE VIVENDES**

Es vivendes més antigues existents enes pòbles dera Val d'Aran, an vist que ara pèrta dera qualitat d'alotjament s'ahig un increment progressiu des còsti que supòse eth portar a tèrme òbres de rehabilitacion e milhora enes madeishi.

Per ua auta part cau tier en compte eth marc estètic des nòsti pòbles que ven com cèrtes edificacions prejudiquen involontàriament eth conjunt globau.

Entà palliar aquestes problematiques situacions, era Direccion Generau d'Arquitectura e Abitatzge dera Generalitat de Catalunya oferís ua sèrie d'ajudes, ben a hons perdut, ben a trauèrs dera concertacion de prèstecs a baish interès, entà portar a tèrme òbres en matèria de rehabilitacion.

En aquest sentit, eth Conselh Comarcal dera Val d'Aran, ei er òrgan que canalise era tramitacion des expedients de sollicitud en aquesta sèrie d'ajudes, en tot mèter a disposicion des interessats, er assessorament e es servicis tècnics que se personaràn en domicili de quini precisen portar a tèrme aquest tipe d'actuacions subvencionades. Està mès informacion dirigí-se ath Conselh Comarcal dera Val d'Aran, "Còto Saforcada", Passeg dera Libertat, s/n en Vielha. Telefònos: 641841 641801/640092 (Srta. Mª José Olivé).

**PSICOTÈCNIC
EN VIELHA**

Es periodiques revisions a qu'an de someté-se es posseïdors des permisi de conduir e licéncia d'armes, an suposat enquia eth moment ua complexa dificultat de tramitacion entàs abitants dera comarca, auent en compte era distància existenta e era problematica qu'adquirís ena majoria des cassi, eth desplaçament entà Lleida.

Eth Conselh Comarcal dera Val d'Aran, ben conscient d'aquest hèt, se proposèc amassa damb eth Sr. Daniel Camprubi Crespiera, Gerent der Espitau Comarcau e eth Departament de Sanitat e Seguretat Sociau dera Generalitat de Catalunya, eth mèter en foncionament eth servici de revisions de permisi de conduir e d'armes ena Val d'Aran.

Aué en dia, a trauèrs dera creacion d'aquest servici en Espitau Comarcau, podem díder qu'auem dat un pas mès ena politica de desenvolupament que tendís a igualar es condicions de vida de toti es abitants dera nòsta comarca.

TOUR D'EURÒPA

Aguesta nòta informativa ei adreçada a toti es joeni entre 18 e 28 ans dera Val d'Aran que siguen interessats en participar en programa d'intercambi multilaterau de joeni nomenat "TOUR D'EURÒPA".

Era base d'aguest programa ei qu'es joeni agen era oportunitat d'auer ua experiéncia laborau en quauques regions des següenti païsi:

França, Inglatèrra, Soïssa, Alemanha, Belgica, Portugal e Itàlia.

Eth periòde ei de 3 a 6 mesi.

Es condicions economiques son d'un salari aproximat de 40.000 pts. mensuaus e era manutencion e allotjament gratuïts.

Entà Inscripcions o mès informacion, pòden adreça-se ath Promotor Laborau deth Conselh Comarcau dera Val d'Aran, Màximo Ramón Rodríguez, o ben trucar as següents numeròs de telèfon: 64 18 01, 64 00 92 e 64 18 41.

EDITORIAU

Dempús de quauqui mès sense gesser, aguest huelheton informatiu TOTI torne ara lum deth public, mès tamb ua nauera estructura, donc en torn d'ua huelha (que son quate planes) ara n'a dues (que son ueit planes) e en tot híger bèth diboish o fotografia entà èster mès plasent ara ora de liegé-lo.

Tamb aguest nauèth TOTI sajam arribar a toti es larèrs aranesi e que ne hetz d'eth un mieí de comunicacion e d'opinion, sustot envèrs ara question de plaçar era nosta lengua en lòc de dignitat que li correspon per èster era, era lengua pròpia deth país, auviatge culturau que mos a vengut des pairs a hilhs, de generacion en generacion e que volem qu'aguesta seguisque entà deuant gualharda, fòrta, estimada e respetada.

En tot demorar qu'açò sigue atau, recebetz amics, era salutacion mès corau deth Centre de Normalisacion Lingüistica dera Val d'Aran.

S'AN DE BESONH JOENI, GENT GRANA ABS'TIÉ-SE

Vos estonatz de liéger açò? Donc aguest qu'ei eth titular que plan soent (entà non d'ider pas tostemp) ges enes anoncis que se publiquen ena premsa en aufrir un lòc de trabalh e, que sense cap de tipe de vergonha deishen de cornèr a ua grana part de gent que peth sonque hèt d'auer passat es 40 ans semble èster que dejà non son pas boni entad arren. Ath deuant d'açò aguest collectiu a pògues possibilitats de trapar un trabalh.

Sò liejut en ua revista que m'a passat eth promotor laborau deth Conselh Comarcau dera Val d'Aran, ua enquèsta hèta pera premsa de Barcelona, era quau, lance ua sèria de dats sus eth contengut d'aguesti anoncis e que son:

- * Der amàs des anoncis, era mitat especificuen eth temps o edat requeruda entàs pretenguts candidats.
- * D'aqueri qu'especificuen era edat, eth 95,2% senhalen eth besonh de compdar tamb mens de 40 ans entà èster admetut.
- * Un 40% des que requèrren persones tamb mens de 40 ans, se limiten a especificar que cerquen ua persona joena.
- * Sonque un 4,3% des anoncis qu'indiquen era edat, senhalen era possibilitat de qu'era persona cercada posque compdar enquia es 50 ans.
- * Sonque un 0,5% deth nomentat grop indiquen qu'eth candidat posque auer enquia 55 ans.
- * E fin finau, es enquestaires senhalen qu'eth contengut d'ua part importanta des anoncis que non reflectissen pas era edat requeruda, dan a entèner que tanben cerquen persones plan joenes.

Ath deuant de tot açò, quines son es possibilitats de cambi de trabalh e d'accès ath madeish qu'an es persones de mès edat?

Ath madeish temps e com a consequéncia d'aguest hèt, vedem qu'eth nombre de gent qu'ei inscrite en caumatge, ei a d'ider, que non an pas de trabalh (INEM), eth des persones joenes baishe, en tot qu'eth collectiu format pes persones de 40 ans ensús augmente era sua proporcion. E açò qu'ei pr'amor que es joeni s'emboishen mès lèu que non pas era gent de mès edat.

Un dusau contengut que se'n trè d'aguesti anoncis ei que se demane as candidats ua nauta experiéncia.

Toti nosati qu'auem tostemp entenut qu'era experiéncia ei un grad, e qu'aguesta non ei ua auta causa qu'era soma d'uns coneishements inicials e de sabers que s'amassen ath long des ans, e que dan coma resultat ues capacitats que tamb pro penes pòden artenhé-se d'ua auta forma.

Mès aué per aué semble èster qu'açò non ei pas vertat,

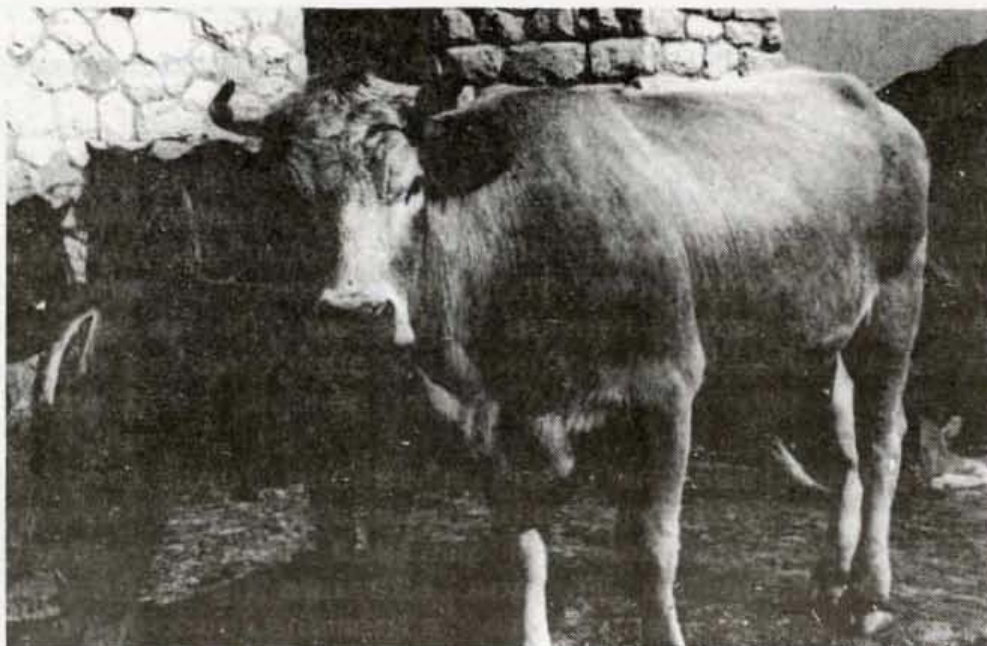
donques com didia mès ensús aguesta qu'ei era cantadissa des anoncis: "Se cerque gojat/gojata d'ua vintia d'ans **TAMB GRANA EXPERIÈNCIA**", ath deuant d'açò que me demani: "A on s'a cuelhut aguesta experiència?"

Tot açò ven a esprovar que s'era nòsta societat actue atau qu'ei pr'amor d'ua manca absoluta de solidaritat e açò, siguen es rasons d'actuacion d'aguesta, bones o dolentes. Mès solet mos cau veir coma creishen es espectatiues de vida e ath madeish temps com se redusís eth numerò des ans boni entath trabalh, com se multipliquen es jubilacions auançadas e com s'establissen es còtes mès baishes entara jubilacion forçosa, entà encuedà-mo'n qu'aué se sage d'acornerar a tot un collectiu, descriminat en aguesta societat nòsta sonque en rason dera edat, e determinat tot açò per empresaris e cargues publics o privats que solet tamb era mòrt deisharàn eth sòn lòc.

Acabi eth mèn escrit tamb aguesta pensada: Que dideriem toti nosati s'a un A. Einstein, a un Joan Oró, a un Dr. Dexeus, a un Dr. Barraquer, a un Joan Miró, a un Pau Picasso, eca., se les auesse o hesse jubilar a ua determinada edat sus era desencusa de deishar pati ara joenessa?

Frederic Vergés Bartau

ETH CONSELH COMARCAU DERA VAL D'ARAN POTÈNCIE ERA VACA BRUNA DETH PIRENÈU

Eth Conselh Comarcau dera Val d'Aran presentèc eth passat diuendres dia 20 ena Hèira (Fira) de Bossòst eth prumèr TAURE de raça bruna deth Pirenèu, adquirít a
(seguís ath darrèr)

ETH CONSELH COMARCAU DERA VAL D'ARAN

INFORME:

Ua des tendéncies constants dera societat aranesa ei er increment de collectius qu'an de besonh ajuda des servicis sociaus.

Eth gran objectiu, ei per tant arribar a arténher ua respòsta satisfactòria as besonhs que referents ad aguesta matèria se detècten ena societat aranesa.

Per açò eth Conselh Comarcau dera Val d'Aran, com Entitat d'àmbit supramunicipau, pretén impulsar era ajuda domiciliària sustot a persones d'edat avançada e disminuïts físics que non poguen valé-se per eri madeishi enes trabalhs bàsics diaris, e era assisténcia a mainatges damb problèmas sòcio-familiars...

En aquest sentit eth Conselh Comarcau dera Val d'Aran dispòse d'un servici de ueit treballadores familiars, que dediquen eth sòn temps a toti aqueri cassi que presenten era problematica exposada anteriorment.

Entà mès informacion e presentacion de Sollicituds pòden adreça-se ara coordinadora deth servici, Sra. Magdalena Barrau. Tel.: 64 00 44.

(ven dera notícia era vaca bruna)

trauèrs d'un convèni entre eth Conselh e era Diputacion entà potenciar aguesta espècie.

Es ramadèrs aranesi considerèren aguesta adquisicion com era accion primordiau entà preservar era raça bruna pirenenca, sense descartar d'autes possibles accions que ben segur s'auràn de portar a tèrme.

En convèni, adès nomentat s'especifica era crompa de dus exemplars mès entà cobrir atau eth besonh des tres parçans der Aran: Baish Aran, Miei Aran e Naut Aran, respectivament.

Tot açò ei plan interessant entath nòste pòble e serie domatge qu'aguestes actuacions s'arturèssen per quinsevolh motiu pr'amor qu'ei important qu'era nòsta tradicion ramadèra se convertisque en ua esperança de futur.

S	E	G	U	A	R	D	E	S	U
N	S	H	I	N	H	A	B	U	A
I	T	H	T	O	C	N	E	T	O
A	T	R	N	N	A	V	D	E	E
H	E	R	E	I	S	H	O	I	S
R	U	A	S	P	S	P	T	L	C
A	A	N	T	T	E	L	H	E	A
S	E	E	R	B	E	S	P	E	R
A	T	A	M	R	T	O	T	I	E
E	S	C	C	E	R	I	D	E	R

SAUSSÈR

DE

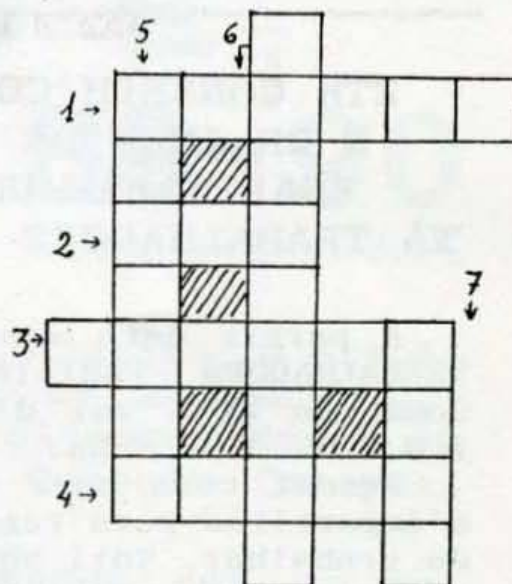
LETRES

Cercatz eth nòm de
9 arbes que normau-
ments se hèn ena
Val d'Aran.

CROTZAMENT DE MOTS

- 1.- Nòm de persona, diminutiu.
- 2.- Forme part deth cap.
- 3.- Antic pòble desapareishut e que ara serie en Naut Aran. (Cercatz en Toti nº 58).
- 4.- 4au. mes der an.
- 5.- Arraïc molt cercada enes nòstes montanhes.
- 6.- Libret tà entrar en país estrangèr.
- 7.- N'a d'èster un jogador de Basquet.

SOLUCIONS ATH TOTI Nº 71

SAUSSÈR DE LETRES: Façada, hièstra, humenèja, lucana, larmièra, lumedar, tet, pòrta, balcon, contravent.

CROTZAMENT DE MOTS: 1 Padena, 2 arture, 3 acabar, 4 nau-
lèr, 5 peira, 6 Les.

CONCURS CULTURAU

Entorneja tamb un cercle era contèsta bona.

- * Quin ei eth tuc mès naut dera Val d'Aran?
Maubèrme, Montardo, Bicibèrri, Montlude, Malh des Puis.
- * Quin ère eth nòm antic deth Pòrt dera Bonaigua?
Salenques, Pèires Aubes, Palhers, Estèrri, Pòrt de Tredòs.
- * En quin pòble neishet Mn. Josèp Condò Sambeat?
Vielha, Valac, Montcorbau, Bossòst, Montgarri.
- * Quin ei eth nòm deth cargue politic, e qu'en castelhan se'n ditz "concejat" e en catalan "regidor".
Baile, còrso, auasilh, messatgèr, deputat.
- * A quina lengua romanica tanh er aranès?
Francés, catalan, castelhan, occitan, italian.

Nòm: Adreça:

CONCURS CULTURAU

* En aquest concurs culturau se darà prèmi cada 4 planes correctaments endonviades e qu'auràn d'enviar ara adreça: Redaccion deth TOTI, Còto Saforcada s/n VIELHA.

* Tà estimular era participacion dera majoria de gent se darà un PRÈMI ESPECIAU ara persona qu'age endonviat dotze planes seguides d'aguesta revista. Era seleccion deth guanhador se harà deuant de notari.

ETH CONSELH COMARCAU E ER INEM DE VIELHA REALISARÀN UN CURS TÀ TRABALHADORS FAMILIARS

A partir deth mes de Noveme començarà un curs de TRABALHADORS FAMILIARS ena sedença deth Conselh Comarcau dera Val d'Aran damb era collaboracion der I.N.E.M. de Vielha.

Aguest curs aurà ua durada de 6 mesi, es classes s'impartiràn pera tarde pensant tostemp ena gent que a de trabalhar. Toti aqueri que i volguen participar cau que s'apuntiguen en burèu der I.N.E.M. de Vielha.

Se vos manque informacion trucatz ath Conselh Comarcau (Tel.: 64 18 01) o ben as Servicis Sociaus de Base (tel.: 64 00 44).

TOTI

NOTICIARI ARANÈS

CONSELH COMARCAU
DERA VAL D'ARAN

DIRECCION GENERAU
DE PATRIMÒNI ESCRIT
E DOCUMENTAU DERA
GENERALITAT DE
CATALUNYA

EDITE E IMPRIMÍS:

Centre de Normalisacion
Lingüistica dera Val
d'Aran.

Còto Saforcada, s/nº
tel.: 64 00 92
25530 V I E L H A

DEPÒSIT LEGAU:
L-1.328-1.987

Eth remoquet dera setmana

